

Cronologia de la legislació comercial hispano-andor- rrana

Text: Maria Jesús Lluelles

Amb aquest nou article sobre la legislació comercial hispano-andorrana es tanca la sèrie dedicada als protocols existents entre Espanya i Andorra. El període de la Guerra Civil espanyola, 1936-1939, revesteix una complexitat tan especial que hem considerat oportú tractar-lo separatament en un proper article. Com a breu ressenya d'aquest conflicte bèl·lic, que actua d'impulsor dels intercanvis comercials, convé assenyalar que Andorra desencadena un seguit de disposicions que tenen l'objectiu de regular i controlar els fluxos comercials del període. L'esperit que impregna tota la legislació produïda arran de la guerra espanyola, marcada per la prudència i l'escassetat de productes, arriba fins i tot a marcar els seus comportaments posteriors. A grans trets, el Govern de la República espanyola intenta abastir Andorra, però el gir de la guerra i les diferents disponibilitats dels uns i els altres fan que els andorrans determinin, l'any 1937, optar per un mercat amb més possibilitats, com el que ofereix el Govern de Burgos amb Franco.

La política comercial de la postguerra es tradueix en una manera de fer que ha marcat el panorama comercial andorrà durant una bona part del segle XX fins a èpoques recents. Són nombrosos els testimonis orals que donen compte d'aquest període que tant ha condicionat la mentalitat andorrana en matèria comercial.

La postguerra espanyola enceta, en matèria comercial, una nova manera de fer, en què les quotes dominen el panorama dels intercanvis. La distribució i la disponibilitat de les mercaderies, condicionades freqüentment per la insuficiència de les quantitats, marquen la política comercial d'una bona part de la segona meitat del segle XX i donen protagonisme a un organisme anomenat Comisión Interministerial Permanente de los Valles de Andorra.

1939 (25 D'OCTUBRE). Es crea la Comisión Interministerial Permanente de los Valles de Andorra. Aquesta comissió neix del Ministeri d'Afers Estrangers amb la idea que fos un òrgan de coordinació dels temes relatius a Andorra, amb preferència en l'àmbit comercial. La comissió, que tracta exclusivament els temes d'Andorra, no té res a veure amb l'antiga Comisión Interministerial creada

l'any 1931, que, entre d'altres, tractava també els temes andorrans.

Els primers anys de postguerra es caracteritzen pel grau de complicació que presenten els tràmits comercials que cal seguir, una part dels quals s'eliminaran a mesura que evolucionin els intercanvis, com a resposta de negociacions polítiques fetes respecte a aquesta qüestió o per a més disponibilitat en el lliurament de les mercaderies.

1944 (SETEMBRE). Després d'un atac del maquis prop d'Andorra, el Govern espanyol tanca la frontera i fa una rasa de tres metres d'amplada per impedir la circulació de persones i mercaderies. El tancament, d'accentuat caràcter repressiu per a Andorra, es manté entre dos i tres mesos.

Durant els anys immediats a la postguerra, preval la liberalització dels trànsits –permís de circulació de mercaderies estrangeres que atorga Espanya a través del seu territori–, perquè es considera que no ocasionen perjudicis per a Espanya i que representen un gran benefici per a Andorra. La idea de liberalització dels trànsits es fonamenta en el desig de recuperar la influència comercial espanyola, tal com passava en èpoques anteriors a la Guerra Civil. Durant l'època de la República, la filosofia espanyola sobre el trànsit havia estat de caràcter restrictiu; es concedien només els trànsits de mercaderies necessàries per al consum interior del país.

1947 (DECRET DEL MINISTERI D'HISENDA DE L'OCTUBRE). Faculta la duana espanyola per admetre tabac andorrà amb destinació a Tabacalera Española i per autoritzar la importació temporal a Espanya de xassissos d'automòbils perquè siguin carrossats. Igualment, l'administrador de la duana de la Farga de Moles passa a gaudir de la capacitat d'ampliar els contingents acordats de mercaderies produïdes a Espanya.

1953 I 1957 (RENOVACIÓ DE LA COMISSIÓ INTERMINISTERIAL). La seva actuació es limita a la intervenció directa i personal d'alguns dels seus membres, com és el cas del governador civil de Lleida.

EL CONFLICTE BÈL·LIC

ACTUA D'IMPULSOR DELS
INTERCANVIS COMERCIALS

Cronologia de la legislació comercial hispano-ando-

Aquesta comissió és objecte de dues reestructuracions durant la dècada dels anys cinquanta, una el 1953 i l'altra el 1957. Després d'aquestes reorganitzacions quedarà establerta, de manera definitiva, per regular el comerç hispano-andorrà, sense canvis substancials durant els anys posteriors.

La reorganització de l'any 1953 deixa la Comissió Permanent presidida pel Director General de Política Exterior del Ministeri d'Afers Estrangers; els vocals són el governador civil de Lleida, que actua de delegat especial del Govern per a Andorra, el Director d'Afers Polítics d'Europa, un representant de les direccions generals de Política Econòmica, de Relacions Culturals del Ministeri d'Afers Estrangers, de Seguretat, de Carreteres i Camins Veïnals, de Duanes, de Correus i Telecomunicacions, un representant de l'Institut Espanyol de Moneda Estrangera, un altre de la Guàrdia Civil i un altre de Comerç i Política Aranzelària.

L'any 1957 la Comissió s'amplia amb un nou vocal, un representant del Ministeri d'Informació i Turisme, amb la intenció de donar més eficàcia i rapidesa als afers pendents entre Espanya i Andorra. La Comissió es reuneix un cop l'any, generalment el mes de desembre, per tal de fixar els contingents de comerç. Actua en funció de les necessitats reals del moment i dels condicionaments polítics i econòmics. En matèria comercial executava les disposicions adoptades per l'Administració espanyola i establia, anualment, els volums d'intercanvi comercial: els contingents d'exportació de productes espanyols amb franquícia de drets i exempts de llicència prèvia, els d'importació de productes andorrans amb franquícia de drets i exempts de llicència prèvia i els de mercaderies que travessen Espanya, en règim de trànsit amb destí a Andorra.

La concessió de contingents andorrans s'efectuava sobre la base de les indicacions de la desapareguda Vegueria Episcopal, i la resolució acordada per la Comissió era comunicada a la duana espanyola i a la Vegueria. La proposta de contingent de mercaderies en trànsit era elaborada per la Vegueria Episcopal, a petició dels comerciants andorrans, i confirmada per la Comissió Interministerial. La

Foto: Xavier Cantons

Vegueria en decidia el repartiment i ho feia saber a la Comissió. El sistema de repartiment, tal com s'explicarà a l'apartat dedicat a la legislació interior d'Andorra, resultava arbitrari ja que no es basava en cap criteri d'equanimitat i va afavorir l'aparició d'algunes fortunes que van sortir beneficiades de les bones relacions amb les vegueries.

Els contingents s'entien com a indicatius, i l'administrador de la duana de la Farga de Moles estava facultat per ampliar-los, des de la dècada dels anys quaranta. A condició que les partides es mostressin insuficients i es tractés de productes espanyols, la duana podia considerar-ne l'augment i donar-ne compte al servei d'Administracions i Operacions Especials, que depenia de la direcció general de Duanes i Comerç Exterior. Però la Comissió Interministerial es reservava la facultat de considerar de nou aquesta capacitat.

Pel que fa als productes andorrans, Espanya els admet sempre que l'origen sigui andorrà, en règim de contingent i amb franquícia de drets. Es tracta, per tant, de productes estrictament lligats al concepte de producció nacional. També s'admeten, en el mateix règim, mercaderies que haguessin sofert un procés de transformació important al Principat.

Cronologia de la legislació comercial hispano-ando-

Durant la dècada dels anys setanta, els contingents de productes andorrans s'inclouïen en dues llistes diferents: la llista A, que feia referència a mercaderies d'origen andorrà amb importació lliure de drets i exemptes de llicència prèvia, i la llista B, relativa a mercaderies produïdes a Andorra, d'importació autoritzada amb pagament de drets i exemptes de llicència prèvia.

El 1986 és un any de canvis pel que fa al règim comercial. S'eliminen les maneres de fer heretades d'èpoques anteriors per tal d'adaptar-se, progressivament, a la nova situació que es crea arran de l'adhesió d'Espanya al Mercat Comú el dia 1 de gener de 1986.

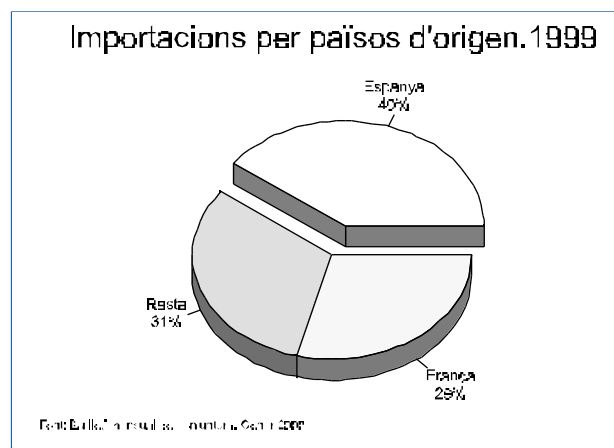
1986 (GENER). Les exportacions espanyoles deixen de beneficiar-se de la desgravació fiscal i s'acaben els contingents. S'entén com la devolució, per part de la hisenda pública, de la totalitat o part de la tributació indirecta que la mercaderia ha suportat durant el procés de producció i comercialització en territori espanyol. La desgravació fiscal és objecte de dures crítiques i arriba a rebre la consideració de subvenció a l'exportació.

En el decurs de l'any 1986 moltes mercaderies passen a beneficiar-se d'un contingent il·limitat, i s'estalvien, en cas d'ampliació, de la sol·licitud d'una llicència d'exportació. Aquesta modificació allibera el comerç de productes espanyols amb Andorra i l'adapta progressivament a la nova situació que respon a l'adhesió d'Espanya al Mercat Comú. En el decurs d'aquest mateix any la Comissió presenta una memòria sobre el "Futur règim comercial amb Andorra" on planteja la necessitat de modificar les relacions comercials.

Les relacions comercials amb Espanya han evolucionat des de la postguerra fins a l'actualitat; la política comercial, inspirada en el reial decret de l'any 1922, es va adaptar a les necessitats que sorgien a cada moment, sense deixar de banda les grans directrius que havien estat marcades durant la dècada dels anys vint. En termes generals, es pot

dir que el sistema de contingents, que institucionalitza el reial decret del 1922, presideix les relacions entre Andorra i Espanya durant una gran part del segle XX, si tenim en compte que els contingents havien estat introduïts amb motiu

EL 1986 MOLTES
MERCADERIES ES
BENEFICIEN DEL
CONTINGENT IL·LIMITAT

de la Primera Guerra Mundial.

La posada en funcionament del conveni d'Andorra amb l'actual Unió Europea ha introduït una nova dinàmica de relacions, i un cop més és una mostra de com els intercanvis comercials hispano-andorrans s'han anat adaptant a les diferents circumstàncies viscudes. Andorra ha passat a negociar amb una àrea econòmica supranacional, i els acords comercials directes amb Espanya formen ja part de la història econòmica del país. Actualment, Espanya és el primer proveïdor d'Andorra de mercaderies (vegeu gràfic) i el primer destinatari de les produccions andorranes, malgrat que aquestes darreres presentin un escàs grau de cobertura en la balança comercial.

L'acord d'Andorra amb la Comunitat Econòmica Europea se signa el dia 28 de juny de 1990 en forma d'intercanvi de cartes, i es publica al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* (BOPA) el dia 14